

Η τραγική αντίφαση του Κ. Σημίτη

Πέτυχε εκεί που μπορούσε με λίγους, απέτυχε όπου χρειαζόταν κόμμα

Η «κοτερολογία» υπήρξε το πρώτο επεισόδιο της δεύτερης τετραετίας του Κ. Σημίτη. Και με τη συζήτηση περί του μετοχολογίου στελεχών του ΠΑΣΟΚ ξεκίνησε ο τελευταίος χρόνος αυτής της τετραετίας.

Περισσότερο από το τι έπεται, σημασία έχει να απαντηθεί το ερώτημα τι δηλοί ο μύθος. Γιατί η σύμπτωση της ευρωπαϊκής Συνόδου Κορυφής στην Αθήνα με την έναρξη του νέου επεισοδίου του «σίριαλ» δεν ήταν μια απλή ζαβολιά της τύχης. Ολόκληρη η πορεία του Κ. Σημίτη στην πρωθυπουργία χαρακτηρίζεται από μια μείζονα όσο και τραγική αντίφαση.

Του
Θανάση Γεωργακόπουλου
thgeorgakopoulos@ert.gr

Ο Κ. Σημίτης εξασφάλισε την θετική αναγραφή του στην ελληνική ιστορία. Η ένταξη στην ΟΝΕ, το Ελσίνκι, ο αναπροσανατολισμός στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, η ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε. και η προσέγγιση σε λύση, η πάταξη της τρομοκρατίας, η απομάκρυνση από λαϊκίστικα και παλαιοκομματικά στερεότυπα, συνιστούν μείζονες κατακτήσεις, μερικές εκ των οποίων αποτελούσαν μεταπολιτευτικές εκκρεμότητες.

Οι μεγάλες και ιστορικές αυτές επιτυχίες, όμως, δεν μπορούν να αποκρύψουν την αποτυχία στην αντιμετώπιση αυτού που ο ίδιος αποκάλεσε «καθημερινότητα του πολίτη», πράγμα που προϋπέθετε τη μεταρρύθμιση της Διοίκησης και του κοινωνικού κράτους. Ούτε μπορούν να αποκρύψουν την ταυτόχρονη αποτυχία να αντιμετωπισθεί το αίσθημα κόπωσης που είναι φυσιολογικό να διακατέχει τους πολίτες από την πολυετή άσκηση της εξουσίας, πράγμα που, άλλωστε, εξηγεί τα διαδοχικά κύματα διαπλοκολογίας για φαινόμενα υπαρκτής ή μη διαπλοκής και διαφθοράς.

Στις ρίζες αυτής της αντίφασης βρίσκεται ο ελάχιστος μεταρρυθμισμός της κυβερ-

νησης αντί του ισχυρού μεταρρυθμισμού που ήταν απαραίτητος. Ας σκεφθούμε μερικές χαρακτηριστικές «αναδομήσεις» υπουργών, αλλά και πως τη δεύτερη τετραετία δεν υπήρχε το άλλοθι του «άγκυρος της ΟΝΕ».

Βρίσκεται, επίσης, η αδυναμία αν όχι η άρνηση να συγκροτηθεί ένας νέος κοινωνικός συνασπισμός, ο οποίος θα αντικαθιστούσε τον παλαιότερο της δεκαετίας του '80 που είχε ως επίκεντρο το κράτος. Η αποτυχία στο

■ Η ΣΥΜΠΤΩΣΗ

Της ευρωπαϊκής Συνόδου Κορυφής με την έναρξη του νέου «σίριαλ» δεν ήταν μια απλή ζαβολιά της τύχης

Ασφαλιστικό ήταν προς τούτο χαρακτηριστικό.

Βρίσκεται, τέλος, η αδιαφορία να αντιμετωπισθούν χαινουσες πληγές του πολιτικού συστήματος. Για παράδειγμα, ενώ είναι, πλέον, πασιφανές πως η αντιμετώπιση της διαπλοκής σε επίπεδο πολιτικών επιτυγχάνεται με την εισαγωγή του «γερμανικού» εκλογικού συστήματος, κάτι τέτοιο δυσχεράνθηκε αποφασιστικά από τη χωλή συνταγματική αναθεώρηση ενώ οι, εν γένει, «συντεχνιακές αντιδράσεις» λειτούργησαν, έως σήμερα, παραλυτικά. Εξίσου, άλλωστε, παραδειγματική υπήρξε και η πρόσφατη αντιμετώπιση των «ιδεών Κοσμίδη».

Αν θέλαμε, όμως, την ακόμα βαθύτερη ερμηνεία της μείζονος αντίφασης, την «κόκκινη κλωστή» της, τότε πρέπει να σημειωθεί το εξής:

Ο Κώστας Σημίτης σημείωσε ιστορικές επιτυχίες εκεί όπου ήταν δυνατό να λειτουργήσει βασισμένος σε μία εκ των άνω κινητοποίηση ενός περιορισμένου και αποφασισμένου δυναμικού. Οι τομείς όπου σημειώθηκαν οι επιτυχίες, υποδηλώνουν του λόγου το αληθές.

Απέτυχε εκεί που χρειαζόταν βαθιές μεταρρυθμίσεις, πράγμα που προϋπέθετε κινητοποίηση μαζών που θα εμπνέονταν πολιτικά, αξιακά, ηθικά, πολιτισμικά. Την εμπνευση γι' αυτή την κινητοποίηση μπορούσε να δώσει μόνον ένας μαζικός «παροτρυντικός-καθοδηγητικός» πολιτικός παράγων, όπως είναι το κόμμα ή μια ευρύτερη παράταξη. Όμως, ο Κ. Σημίτης από τι μια επέλεξε ν' αφήσει ουσιαστικά ανέγγιχτο κόμμα του, παρότι ήταν γνωστό πως ο κυριότερος συνεκτικός του παράγων ήταν ο «καθεστωτισμός» που αναπόφευκτα το οδηγούσε σε συντηρητισμό, καθώς, πέραν όλων άλλων, αρνιόταν ν' αλλάξει όσα στο παρελθόν δημιούργησε το ίδιο. Από την άλλη δεν διαμόρφωσε την ευρύτερη παράταξη, δηλαδή την Κεντροαριστερά, την οποία ο ίδιο επαγγέλθηκε.

Τα όσα ερμηνεύουν τη μείζονα αντίφαση του Κ. Σημίτη υποδηλώνουν και τις οδούς διαφυγής.

Μεγάλες ανατροπές στο ΠΑΣΟΚ και, κυρίως, δημιουργία, έστω και τώρα και όσο είναι δυνατό μιας ευρύτερης παράταξης.

Βαθιά αλλαγή του πολιτικού συστήματος με αιχμή την εισαγωγή του «γερμανικού» εκλογικού συστήματος.

Συνεκτικό και ριζοσπαστικό μεταρρυθμιστικό σχέδιο για την επόμενη φάση με επίκεντρο τη μεταρρύθμιση της Διοίκησης και του κοινωνικού κράτους. Σχέδιο που θα ιχνογραφεί και τον νέο κοινωνικό συνασπισμό που θα το στηρίξει.

Και, βέβαια, «πλασάρισμα» της χώρας στην πρωτοπορία των προβληματισμών και των σχεδίων ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Ίσως να μην επαρκούν όλα αυτά τώρα, δεδομένου τον χρόνο που χάθηκε. Όμως σίγουρα εγγυώνται το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Και, κυρίως, συνιστούν την άριστη παρακαταθήκη για την επόμενη ημέρα.

Ο δημοσιογράφος Θανάσης Γεωργακόπουλος είναι στέλεχος της Αναγνωστικής Εκσυγχρονιστικής Κίνησης της Αριστεράς